

1. (3 b) Idealni plin ($c_v = 718 \text{ J/kgK}$, $R = 287 \text{ J/kgK}$) tlaka 2 bara i temperature 50°C ulazi u kompresor koji ga komprimira na tlak 5 bara i temperaturu 200°C . Brzina plina na ulazu u kompresor je 100 m/s , a na izlazu 200 m/s . Uloženi je tehnički rad za pogon kompresora 200 kJ/kg . Izlaz iz kompresora je postavljen 5 m iznad ulaza u kompresor. Kolika je izmijenjena toplinska energija između plina i okolice?

$$q_{12} = -34.2 \frac{\text{kJ}}{\text{kg}}$$

2. (3 b) Jedan kilogram idealnog plina ($c_v = 718 \text{ J/kgK}$, $R = 287 \text{ J/kgK}$) tlaka 100 kPa i temperature 500 K izotermno se komprimira na tlak 400 kPa . Toplinsku energiju pritom izmjenjuje s okolicom. Temperatura okolice je 300 K . Koliki je gubitak mehaničkoga rada (eksergije) za vrijeme ovog procesa?

$$\dot{W}_{\text{gub}} = 79.56 \frac{\text{kJ}}{\text{kg}} \quad (W_{\text{gub}} = 79.56 \text{ kJ})$$

3. (5 b) Snaga je parne turbine u termoelektrani, u kojoj se provodi idealni Rankineov kružni proces s pregrijanom parom, 500 MW . Tlak je vodene pare na ulazu u turbinu 8 MPa , a temperatura 600°C . Tlak je u kondenzatoru 10 kPa . Izračunajte:

- sadržaj pare na izlazu iz turbine, $x = 0.849$
- termički stupanj djelovanja Rankineovog kružnog procesa (uzeti u obzir rad pumpanja), $\eta_t = 0.41$
- snagu pumpe (izraženu u vatima), $P_p = 2.8 \text{ MW}$
- porast temperature rashladne vode koja odvodi toplinu iz kondenzatora. Protok vode za hlađenje je 20000 kg/s , a njezin specifični toplinski kapacitet 4.18 kJ/kgK . $\Delta T_w = 1.57 \text{ K}$

Iz parnih su tablica očitane ove vrijednosti:

- 10 kPa : $v' = 0.001 \text{ m}^3/\text{kg}$, $s' = 0.649 \text{ kJ/kgK}$, $s'' = 8.151 \text{ kJ/kgK}$, $h' = 192 \text{ kJ/kg}$, $h'' = 2584 \text{ kJ/kg}$
- 8 MPa , 600°C : $h = 3640 \text{ kJ/kg}$, $s = 7.019 \text{ kJ/kgK}$

4. (4 b) Desnokretni Jouleov kružni proces s idealnim plinom ($\kappa = 1.4$ i $R = 287 \text{ J/kgK}$) sastoji se od realne adijabatske kompresije i ekspanzije te izobarnog dovođenja i odvođenja topline. Na ulazu u kompresor plin ima temperaturu 350 K i tlak 2 bara , a na izlazu iz kompresora temperaturu 850 K i tlak 30 bara . Temperatura plina na ulazu u turbinu iznosi 1500 K , a na izlazu iz turbine 800 K . Izračunati:

- unutrašnji stupanj djelovanja turbine, $\eta_{it} = 0.866$
- unutrašnji stupanj djelovanja kompresora, $\eta_{ik} = 0.817$
- termički stupanj djelovanja Jouleovog kružnog procesa, $\eta_t = 0.308$

5. (3 b) Toplinska pumpa za grijanje kuće koristi unutrašnju kaloričku energiju podzemne vode. Kružni je proces u toplinskoj pumpi izveden s rashladnim fluidom HFC-32. Specifična toplina koja u kondenzatoru prelazi u kuću je 100 kJ/kg , dok je specifična toplina koja u isparivaču s podzemne vode prelazi na HFC-32 70 kJ/kg . Promjena temperatura podzemne vode u isparivaču je 8°C . Faktor preobrazbe ljevokretnog kružnog procesa iznosi 4 , a snaga je kompresora 5 kW . Izračunati:

- maseni protok rashladnog fluida HFC-32, $\dot{m}_{\text{HFC-32}} = 0.2 \frac{\text{kg}}{\text{s}}$
- maseni protok podzemne vode specifičnog toplinskog kapaciteta 4.18 kJ/kgK , $\dot{m}_v = 0.42 \frac{\text{kg}}{\text{s}}$

6.

(4 b) Nuklearna elektrana PWR tipa ima 3 rashladne petlje. Masa urana u jezgri je 70 tona, obogaćenja 3%. Srednji neutronske tok u jezgri je $3 \cdot 10^{17} \text{ n/m}^2\text{s}$. Mikroskopski udarni presjek za fisiju je $580 \cdot 10^{-28} \text{ m}^2$. Temperatura hladioca, specifičnog toplinskog kapaciteta $5,7 \text{ kJ/kgK}$ i gustoće 720 kg/m^3 , na ulazu u jezgru je 295°C , a na izlazu iz jezgre 328°C . Entalpija pojne vode parogeneratorske je 391 kJ/kg , a entalpija zasićene pare na izlazu iz parogeneratorske 2764 kJ/kg . Maseni je protok pare po parogeneratoru 423 kg/s . Izračunati:

a) snagu jezgre, $P_j = 2996,1 \text{ MW}$

b) maseni protok primarnog hladioca kroz jezgru, $\dot{m}_p = 5,08 \text{ MW}$

c) snagu primarne pumpe, $\dot{m}_p = 15328 \text{ kg/s}$

d) promjenu tlaka hladioca na primarnoj pumpi. $\Delta p = 689 \text{ kPa}$

e) TOPLINSKU SNAGU JEZGRE 5 DANA NAKON OBUSTAVE, AKO JE, PRIJE OBUSTAVE REAKTOR RADIO 15 MJESECI NA PUNOJ SNAGI (1 MJ. = 30 DANA). $P = 7,87 \text{ MW}$